

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ
В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ

IX Міжнародної науково-практичної конференції

(Ірпінь, 25-29 квітня 2024 року)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

25–29 квітня 2024 року

Ірпінь
2024

УДК 159.922:316.6(06)

ББК 88.37я431

А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Державного податкового університету
(протокол № 4 від 26 вересня 2024 р.)*

А 43

Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства [Електронне видання] : збірник матеріалів ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ірпінь, 25–29 квітня 2024 року. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. – 582 с. – PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний депозитарій. ISBN 978-966-337-741-4

У матеріалах ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства» висвітлюються теоретико-методологічні та практичні питання розвитку гуманітарного знання як складової гармонійного розвитку особистості; соціально-філософського та політичного осмислення проблем адаптації в умовах кризового суспільства: український і міжнародний досвід; соціологічного та соціально-психологічного вимірів адаптації особистості в умовах сучасного глобалізованого суспільства; соціалізації особистості як освітньої та соціально-педагогічної проблем; психолого-педагогічного забезпечення освітнього процесу: сучасні проблеми та виклики; особливості професійної освіти в Україні та світі; психолого-педагогічного забезпечення освітнього процесу: сучасні проблеми та виклики; сучасні тенденції психологічної допомоги особистості в умовах кризового суспільства.

Зміст матеріалів віддзеркалює актуальні питання теоретичних і прикладних досліджень, спрямованих на вирішення проблем конструювання життєдіяльності особистості в контексті відновлення внутрішнього потенціалу за рахунок особистісного ресурсу.

Матеріали науково-практичної конференції розраховані на наукових працівників у галузі психології, соціології, педагогіки, професійної освіти, викладачів, аспірантів, студентів, а також на практичних психологів, соціальних педагогів, соціологів і соціальних працівників.

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

УДК 159.922:316.6(06)

ББК 88.37я431

ISBN 978-966-337-741-4

© Державний податковий університет, 2024

ЗМІСТ

МАТЕРІАЛИ УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

- Жижко Олена Анатоліївна, Мартін Бельтран Сауседо*
ФУНКЦІОНАЛЬНА НЕГРАМОТНІСТЬ
ЯК СОЦІАЛЬНО-АНДРАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА
СУЧАСНОГО СВІТУ: ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКИЙ КЕЙС 22
- Urszula Kempieńska, Jan Adam Malinowski*
TOKSYCZNA MIŁOŚĆ MATCZYNA W WARUNKACH
KRYZYSU SPOŁECZNEGO – ZAGROŻENIA DLA DZIECKA 27
- Vynokur Volodymyr Serhiyovych, Rudenko Mykola Vasylyovych*
OPTIMIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS
FOR THE STUDY OF REINFORCED CONCRETE
STRUCTURES ON THE BASIS OF PSYCHOLOGICAL
AND PEDAGOGICAL RESEARCH 39
- Savchuk Dmytro Olegovych, Rudenko Mykola Vasylyovych*
THE ROLE OF DYNAMIC MONITORING IN ENSURING
THE SUSTAINABILITY OF THE INFRASTRUCTURE
OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS: SOCIAL
PSYCHOLOGICAL AND ENGINEERING ANALYSIS 42
- Бей Христина Артурівна, Калениченко Руслан Арсенович*
ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ
ВІЙСЬКОВИХ З ПОСТТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОВИМ
РОЗЛАДОМ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ 47
- Бережнюк Софія Юріївна, Володько Єлизавета Михайлівна,
Калениченко Руслан Арсенович*
БІОРИТМИ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ 51
- Берташ Марія Ігорівна, Горецька Анна Олександрівна*
ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ 54

<i>Нечипоренко Дмитро Іванович, Руденко Микола Васильович</i> ВАЛЬДОРФСЬКА ШКОЛА ЯК АЛЬТЕРНАТИВНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ТА РОЗВИТКУ	226
<i>Пахомов Ілля Володимирович</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ БЕЗРОБІТНИХ ЖІНОК.....	229
<i>Подкопаєв Данііл Сергійович, Цифра Тетяна Юріївна</i> АВТОМАТИЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ І БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЯК ЧИННИК ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ У КРИЗОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ	234
<i>Потапюк Лілія Миколаївна, Кульчицька Анна Валеріївна</i> СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	238
<i>Почка Костянтин Іванович, Красильник Юрій Семенович</i> РЕДТЕСН ЯК СТРАТЕГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА».....	242
<i>Пушкарьова Марта Олександрівна</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКОВИХ СТРАТЕГІЙ ПОДОЛАННЯ СТРЕСУ МІГРАНТАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	250
<i>Петухова Ірина Олексіївна, Токар Юлія Андріївна</i> ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ ХАРАКТЕРИСТИК ОСОБИСТІСНОЇ ЗРІЛОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	253
<i>Ракуть Дар'я Олегівна, Калениченко Руслан Арсенович</i> ГРУПОВІ ПСИХОЛОГІЧНІ ФЕНОМЕНИ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я У СКЛАДНИХ СОЦІАЛЬНИХ СИТУАЦІЯХ	256

УДК 37.01:378

Почка Костянтин Іванович,
*доктор технічних наук, професор,
завідувач кафедри професійної освіти;*
Красильник Юрій Семенович,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти,
Київський національний університет
будівництва і архітектури*

РЕДТЕСН ЯК СТРАТЕГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА»

Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року визначає якісну вищу освіту, згідно з результативним підходом, для студентів – як освіту, що формує суб'єктність для успіху в житті, яка відкриває доступ до передових технологій; для викладачів – як сферу максимальних можливостей для самореалізації в комфортному середовищі закладу вищої освіти, що оснащений науковим та інноваційним обладнанням, де студенти мотивовані здобувати освіту [10]. У зв'язку з цим, на наш погляд, педагогічна складова в системі вищої освіти є пріоритетною з декількох причин:

➤ *формування якісної освіти:* педагогічні принципи та технології є підґрунтям для створення ефективних освітніх програм та відповідних умов щодо їх реалізації;

➤ *розвиток студентів як суб'єктів освітнього процесу:* педагогічна складова спрямована на розвиток студентів як особистостей, їх інтелектуальних, емоційних, соціальних та моральних якостей; увагу до студентоцентризму, упровадженню компетентнісного підходу щодо формування освітніх програм; посиленню ролі студентського самоврядування;

➤ *підготовка науково-педагогічних кадрів:* педагогічна складова вищої освіти відіграє ключову роль у підготовці майбутніх педагогів, які є носіями найкращих гуманістичних традицій та педагогічної майстерності, здатними до плідної самоосвітньої діяльності;

➤ *використання ефективних педагогічних підходів:* педагогічна складова дозволяє забезпечити впровадження сучасних педагогічних технологій

та методів, які сприяють активному навчанню, розвитку критичного мислення, творчого потенціалу студентів тощо;

➤ *підвищення якості освітніх послуг*: зосередження на педагогічній складові допомагає покращувати якість освітнього середовища, що сприяє успішному освоєнню студентами професійних компетентностей;

➤ *підтримка індивідуальної освітньої траєкторії розвитку студентів*: педагогічна складова спрямована на створення сприятливих умов для індивідуального розвитку кожного студента, враховуючи його навчально-пізнавальні потреби, інтереси та можливості. Отже, педагогічна складова в системі вищої освіти є важливою для забезпечення якісної та ефективної освіти, розвитку студентів як особистостей та професіоналів.

Поряд з цим, вивчення освітньої практики засвідчує існування певних проблем у функціонуванні педагогічної складової в системі вищої освіти, а саме:

➤ частина викладачів не має достатньої підготовки в галузі педагогіки та методики викладання;

➤ деякі викладачі залишаються прихильниками традиційних методів викладання, що ускладнює реалізацію індивідуального підходу до навчання та педагогічну взаємодію;

➤ окремі викладачі мають недостатній рівень необхідних навичок або мотивації для використання цифрових інструментів в освітній практиці;

➤ реалізація певних освітніх програм зосереджена на інформаційному складнику, не надається достатня увага розвитку критичного мислення студентів, їх аналітичних навичок та формуванню креативності;

➤ недостатня інтеграція складових змісту вищої освіти: зміст окремих освітніх програм ускладнює інтеграцію соціо-гуманітарних та техніко-технологічних знань, що створює дисбаланс у розвитку здобувачів вищої освіти та недостатньо враховуються потреби сучасного ринку праці; сучасне суспільство потребує як технічних знань, так і гуманітарних навичок до продуктивної взаємодії, міжкультурної комунікації, відповідальності тощо. Недостатня увага до розвитку цих навичок призводить до недоліків у підготовці професіоналів;

➤ не в повній мірі звертається увага адаптації студентів до суспільних змін: сучасне суспільство швидко змінюється під впливом технологічних, економічних, соціокультурних та безпекових факторів. Гуманітарні (педагогічні) науки мають допомагати у розумінні цих змін і формуванні відповідних стратегій, але їхній внесок в освітньому процесі часто недооцінюється.

Тому вирішення означених проблем, на нашу думку, є важливим завданням для підвищення ефективності вищої освіти.

Методологічні, теоретичні та методичні основи освітніх (педагогічних, навчальних, виховних, розвивальних) технологій висвітлено у працях О. Антонової, О. Коберника, В. Кременя, Н. Ничкало, І. Осадченко, Р. Павлюка, О. Пометун, А. Рибак, Р. Сисоєвої та ін. Для нашого дослідження актуальними є концептуальні підходи щодо технологізації освітнього процесу в закладах вищої освіти – В. Андрущенко, О. Дубасенюк, Л. Лук'янова, С. Сисоєва та ін. (педагогічний та андагогічний підходи), І. Андрушук, О. Антонова, Р. Гуревич, Н. Лазаренко, Н. Ничкало, О. Романовський, В. Радкевич та ін. (компетентнісний підхід), В. Биков, А. Гуржій, В. Кухаренко, С. Литвинова, А. Литвин, О. Пінчук, О. Спирін, В. Хоменко та ін. (цифрової трансформації).

Багатоаспектність наукових досліджень технологічних аспектів освітньої сфери не вирішує усього комплексу її суперечностей та проблем. Тому метою даного дослідження є встановлення характеру переходу від технологій в освіті (EdTech) до обґрунтування, розробки та впровадження оптимальних педагогічних практик в освітній процес на основі технологічності (PedTech).

О. Словік розглядає технологію навчання як процесуально-операційний елемент дидактичної системи, завдяки якому досягається гарантований рівень очікуваного результату навчання майбутніх педагогів шляхом поетапної повторюваності навчальних дій, передбаченої компетентністю викладача; детальної розробки та функціонування елементів процесу навчання [9].

З точки зору інтегративного підходу, саме освітня технологія, на нашу думку, є потужним інструментом здатним забезпечити досягнення запланованих результатів щодо:

- індивідуалізації навчання: за допомогою освітніх технологій можна створювати персоналізовані освітні програми, які враховують індивідуальні потреби, інтереси та стилі навчання кожного здобувача вищої освіти;
- активізації навчально-пізнавальної діяльності: технології дозволяють створювати інтерактивні навчальні середовища, в яких здобувачі вищої освіти можуть активно залучатися до процесу навчання через вправи, ігри, віртуальні лабораторії та інші форми активного навчання;
- доступності до освітнього контенту: Інтернет, цифрові технології та онлайн-ресурси роблять освітній контент доступним для здобувачів вищої

освіти, що створює можливості для співпраці та обміну думками через спільні проекти, форуми, дискусії, відеоконференції тощо;

➤ використання мультимедіа: мультимедійні матеріали, такі як відео, аудіо, графіка тощо, допомагають візуалізувати концепції та зрозуміти складні процеси;

➤ самонавчання: онлайн-курси та різноманітні навчальні платформи дозволяють здобувачам вищої освіти навчатися у власному темпі та зручний час;

➤ оцінювання та зворотного зв'язку: технології дозволяють збирати дані про успішність здобувачів вищої освіти, їх досягнення та потреби, що дозволяє викладачам індивідуалізувати зворотний зв'язок та коригувати освітній процес.

Ці можливості освітніх технологій допомагають створювати більш ефективні та зручні умови для навчання та розвитку здобувачів вищої освіти у сучасному освітньому процесі. Так, Н. Лазаренко, Р. Гуревичем, Н. Опушко, Г. Гордійчук, В. Кобисем запропоновано модель формування професійної готовності майбутніх педагогів до діяльності в інформаційно-освітньому середовищі (ІОС). Науковцями підкреслено, що в основі такого процесу має бути не тільки навчання використанню цифрових технологій у майбутній професійній діяльності, а й застосування цих технологій у рамках освітнього процесу з метою забезпечення затребуваності цифрових компетенцій, що формуються, у навчальній діяльності та відповідній рефлексії [3].

О. Поповою та А. Цапко доведена актуальність спеціальної підготовки майбутніх педагогів до педагогічної фасилітації, яку визначено як вид педагогічної взаємодії, що забезпечує усвідомлений, інтенсивний і продуктивний розвиток і саморозвиток її учасників. Результатом професійної підготовки майбутніх педагогів до педагогічної фасилітації є відповідна підготовленість, як стійке інтегративне особистісне утворення, що включає професійні мотиви, цілі, загальнонаукові та професійні знання й уміння, особистісні якості майбутнього педагога, що забезпечують продуктивну взаємодію зі здобувачами освіти й надання їм ефективної педагогічної підтримки [7].

К. Осадча, В. Осадчий, В. Круглик, І. Наумук визначили основні ідеї реалізації змішаного навчання в процесі викладання дисциплін спеціальності «Професійна освіта. Цифрові технології», а саме: суб'єктність у навчанні, електронний освітній ресурс як рівноправний суб'єкт навчання,

реалізація концепції віртуального університету (кафедри), організація змішаного навчання студентів на основі інформаційного освітнього середовища, спрямованість на підвищення технологічної культури та розвиток ІКТ-компетентності викладачів і студентів, дослідження фундаментальних і прикладних проблем використання ІКТ в освіті, трансформація загальноприйнятих уявлень про цілі і завдання сучасної освіти, застосування логічно структурованих системних засобів для реалізації змішаного навчання, використання динамічних можливостей технологій дистанційного навчання, впровадження сучасних інформаційних технологій для автоматизованої реалізації інформаційно-аналітичних функцій у професійній освіті, навчання в будь-який час, будь-де та з будь-якого пристрою, доцільне поєднання дистанційного і традиційного навчання [6].

Т. Мироненко та П. Кузьменко довели, що сучасна підготовка фахівців професійного навчання базується на формуванні необхідної сукупності компетентностей – знань, умінь і способів їх використання, якостей особистості й педагогічних цінностей для розв'язання професійно-педагогічних завдань шляхом оволодіння новими технологіями, методиками й видами професійної діяльності. З'ясовано, що діяльність сучасного фахівця професійного навчання як педагога, організатора постійно розширюється, тому шляхами вдосконалення цієї діяльності визначено: професійну спрямованість освітнього процесу та відповідність вимог до фахівців соціальному замовленню; створення атмосфери партнерства, спільної продуктивної діяльності викладачів і здобувачів вищої освіти; осучаснення і вдосконалення технологій і методів професійно-особистісного розвитку педагогів професійної освіти у процесі фахової підготовки [4].

Специфіку реалізації освітніх компонентів освітніх програм за спеціальністю «Професійна освіта» досліджено науково-педагогічними працівниками кафедри професійної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури. Встановлено, що необхідність оперативного реагування викладачів на зростання обсягів змісту навчальної інформації змушують викладачів змінювати стиль, форми, методи та способи отримання, накопичення, обробки та подання навчальної інформації й будувати на цій основі ефективні освітні практики. З'ясовано, що інформаційні технології, з одного боку, дозволяють продуктивно керувати навчально-пізнавальною діяльністю, але й вимагають відповідного інформаційно-технологічного забезпечення [1; 2; 8].

Наші висновки узгоджуються з результатами досліджень С. Назарко, С. Суворової, Фіони Обрі-Сміт (засновниці RedTech (освітні практики)) та Пітера Твінінга. С. Назарко та С. Суворова встановили переваги технологій EdTech, які містять усі цифрові інструменти для підтримки розвитку та навчання (онлайн-курси, освітні платформи, програми для саморозвитку та ін.), зокрема: прогнозування результатів, гарантія прогресу і досягнення мети; персоналізація контенту і шляху користувача освітніх послуг; використання штучного інтелекту для того, щоб давати релевантні завдання і вправи. На думку дослідниць, головним завданням сучасного викладача є вміння знаходити правильний баланс під час використання освітніх інструментів, розроблених десятками тисяч EdTech-стартапів і компаній по всьому світу [5].

Фіона Обрі-Сміт та Пітер Твінінг в праці «Від EdTech до RedTech: педагогічні аспекти переважають технологічні» демонструють новітній тренд, який націлює викладачів створювати глобальний вплив на викладання та навчання за допомогою цифрових технологій. Трансформація EdTech (освітні технології) в RedTech (освітні практики), за своєю сутністю, виступає перетворенням досліджень щодо ефективної інтеграції цифрових технологій в освіту в актуальні, доступні та практичні рекомендації для суб'єктів освітнього процесу щодо їх впровадження [11].

На нашу думку, модель переходу від EdTech (технологій в освіті) до RedTech (педагогічні практики в освіті) є важливим етапом у розвитку освітньої системи, оскільки він акцентований на використанні технологій як інструменту для покращення педагогічної практики, забезпечення якісного навчання і може розглядатися як стратегія реалізації освітніх програм за спеціальністю «Професійна освіта». Нижче подано ті кроки, які викладачі можуть вжити для здійснення такого переходу, з урахуванням результатів означених досліджень [3; 4; 5; 6; 7; 9; 11]:

➤ *розуміння основ педагогіки*: викладачам слід ознайомитися з основними педагогічними теоріями, методиками та стратегіями, що лежать в основі якісного навчання. Це допоможе конструювати освітні технології як інструмент для досягнення педагогічних цілей;

➤ *розвиток компетентностей викладача*: викладачам важливо розвивати педагогічні компетентності, зокрема у галузі використання різноманітних методик та стратегій навчання, орієнтованих на стимулювання активного навчання, критичного мислення та співпраці;

➤ *інтеграція технологій та педагогічних підходів*: викладачі повинні поєднувати використання технологій з педагогічними методами та стратегіями з метою забезпечення ефективного навчання та досягнення навчальних цілей;

➤ *фокус на навчанні та відносинах*: важливо, щоб викладачі зосереджувалися не лише на технологіях, але й на процесі навчання та взаємодії зі студентами; створювали стимулююче навчальне середовище, сприяли активній взаємодії та співпраці, а також використовували технології для підтримки цього процесу;

➤ *постійне вдосконалення та відкритість до нових підходів*: викладачі повинні бути готові до постійного вдосконалення своєї педагогічної практики та відкриті до впровадження нових педагогічних підходів та інновацій, що відповідають потребам сучасного освітнього середовища.

Таким чином, перехід від EdTech до PedTech вимагає від викладачів широкого розуміння як технологій, так і педагогічних принципів, а також здатності поєднувати їх для досягнення кращих результатів у навчанні та розвитку здобувачів вищої освіти, ефективного реалізації освітніх програм за спеціальністю «Професійна освіта».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Красильник Ю. С. Розвиток умінь візуалізації навчальної інформації майбутніх педагогів професійної освіти. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2022. Випуск 1. С. 55–60. URL : http://visnikkrnu.kdu.edu.ua/statti/2022_1_7.pdf (дата звернення: 19.03.2024).

2. Красильник Ю. С. Теоретико-методичні основи проектування дистанційного навчання в умовах ЗВО. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки» Херсонського державного університету*. 2021. № 94. С. 86–92. URL : <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/issue/view/68/289> (дата звернення: 21.03.2024).

3. Підготовка майбутніх педагогів до професійної діяльності засобами цифровізації / Лазаренко Н., Гуревич Р., Опущко Н., Гордійчук Г., Кобися В. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія : педагогічні науки*. 2022. № 3(30). С. 291–315. URL : <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedzbirnyk/article/view/1211/1160> (дата звернення: 20.03.2024).

4. Мироненко Т., Кузьменко П. Шляхи вдосконалення професійно-педагогічної підготовки майбутніх педагогів професійної освіти. *Українська професійна освіта*. 2020. № 8. С. 51–57. URL : <https://ucerpnu.pnpu.edu.ua/article/view/239453/237943> (дата звернення: 16.03.2024).

5. Назарко С. О., Суворова С. Г. Тренди EdTech ринку в Україні. URL : https://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/Konferenciya_01.11.2023.pdf#page=370 (дата звернення: 16.03.2024).

6. Змішане навчання як форма сучасної підготовки майбутніх фахівців професійної освіти / Осадча К. П., Осадчий В. В., Круглик В. С., Научук І. М. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 71, т. 2. С. 187–192. URL : http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/71/part_2/37.pdf (дата звернення: 17.03.2024).

7. Попова О. В., Цапко А. М. Обґрунтування змісту етапів технології підготовки майбутніх учителів до педагогічної фасилітації у професійній діяльності. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Серія : педагогічні науки*. 2020. Випуск 93. С. 117–122. URL : <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8ccd6186-8e31-4b6d-bd71-716e20a33429/content> (дата звернення: 22.03.2024).

8. Почка К. І., Красильник Ю. С. Удосконалення освітніх програм за спеціальністю «Професійна освіта»: інноваційний підхід. *Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України* : матеріали VI Міжнародної конференції, 16 листопада 2023 року. Київ : ЦП «Компринт», 2024. 562 с.

9. Словік О. Сутність поняття «технологія навчання»: сучасні методологічні підходи. *Вісник науки та освіти*. 2024. № 1(19). С. 1271–1282. URL : <file:///C:/Users/Aspi531/Downloads/8952-Текст%20статті-8998-1-10-20240212.pdf> (дата звернення: 18.03.2024).

10. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року. URL : https://oplatforma.com.ua/files/news/2024/Strateh_plan_diyalnosti_MON_do_2027_roku_2024_Pedrada.pdf (дата звернення: 15.03.2024).

11. Aubrey-Smith F. & Twining P. (2024). *From EdTech to PedTech: Changing the way we think about digital technology*. Routledge. URL : <https://routledge.pub/From-EdTech-to-PedTech> (дата звернення: 16.03.2024).

Наукове електронне мережеве видання

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ АДАПТАЦІЇ
В УМОВАХ КРИЗОВОГО СУСПІЛЬСТВА**

**Збірник матеріалів
VIII Міжнародної науково-практичної конференції**

20 квітня 2023 року

Укладачі

*Р. А. Калениченко,
І. О. Петухова*

Відповідальний за випуск

А. В. Лавренюк

Верстка

Д. П. Завальницька

Здано до друку 25.10.2023

Друк. арк. 33,61

Замовлення № 1116

*Підготовлено до друку редакційно-видавничим відділом
Державного податкового університету
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна*

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців,
виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 7669 від 20.09.2022*